

Povinnost podat návrh na konkurs

Okruh osob, povinných podat návrh na prohlášení konkursu, ve smyslu § 4a zákona o konkursu a vyrovnání, nelze rozšiřovat nad rámec tohoto zákonného ustanovení, nelze pak ani dovozovat ve vztahu k třetím osobám

Okruh osob, povinných podat návrh na prohlášení konkursu, ve smyslu § 4a zákona o konkursu a vyrovnání, nelze rozšiřovat nad rámec tohoto zákonného ustanovení, nelze pak ani dovozovat ve vztahu k třetím osobám právní důsledky, které citované ustanovení ani nezakládá (absolutní neplatnost právního úkonu, uzavřeného třetími osobami).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 843/2001, ze dne 12.2.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce P., spol. s r.o., zast., advokátem, proti žalovanému F. n. m. České republiky, o určení neplatnosti smlouvy, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 31 Cm 94/99, k dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 24. dubna 2001, č.j. 1 Cmo 212/2000-63, tak, že zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. dubna 2001, č.j. 1 Cmo 212/2000-63 a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Výše označeným rozsudkem Vrchní soud v Praze jako soud odvolací změnil rozsudek bývalého Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 16.3.2000, č.j. 31 Cm 94/99-36, jímž byla zamítnuta žaloba na určení neplatnosti předmětné smlouvy, tak, že se určuje, že smlouva o prodeji privatizovaného majetku č. 246/98, uzavřená dne 1. července 1998 mezi žalovaným F. n. m. České republiky jako prodávajícím a žalobcem obchodní společností P., spol s r.o. jako kupujícím je neplatná (bod I. 1) výroku). Pod bodem I. 2) výroku a ve výroku II. rozhodl odvolací soud o povinnosti žalovaného zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně a v řízení odvolacím.

Odvolací soud k odvolání žalobce přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně podle ust. § 212 občanského soudního řádu (zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále též „o. s. ř.“) a dospěl k závěru, že předmětná smlouva je ve smyslu ust. § 39 občanského zákoníku (zákon č. [40/1964](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve zkratce „obč. zák.“) absolutně neplatná pro obcházení ustanovení § 4a odst. 1 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, (jmenovitě novely zák. č. [12/1998](#) Sb., ve zkratce „ZKV“).

Podle názoru odvolacího soudu je nepochybné, že státní podnik, jehož majetek byl privatizován, byl v úpadku ještě před datem účinnosti předmětné smlouvy, tj. před 1.7.1998, jak vyplývá z řady skutečností, zvláště z účetní a majetkové evidence, jakož i z dalších důkazů. Zakladatel proto neměl vydávat rozhodnutí o převodu příslušného majetku na F. n. m. ČR podle § 11 zákona č. [92/1991](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, tzv. („zákon o velké privatizaci“) a Fond neměl uzavírat smlouvu o

prodeji privatizovaného majetku nabyvateli.

Odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně rozhodl nesprávně, ačkoli správně zjistil skutkový stav a proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil, jak shora uvedeno (ust. § 220 odst. 1 o. s. ř.).

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání v celém rozsahu a s odkazem na přípustnost podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., když rozsudkem odvolacího soudu bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, a dále na dovolací důvody podle § 241a odst. 3 o. s. ř. (napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování) a podle § 241a odst. 2 o. s. ř. (napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci).

Dovolatel především namítá, že odvolací soud nezkontroloval, zda byly splněny pojmové znaky a náležitosti úpadku. Objektivní skutečností je, že podmínky k podání návrhu na prohlášení konkursu nebyly státním podnikem ani zakladatelem shledány. Proto nedošlo k porušení zákona o konkursu a vyrovnání a nelze dovést absolutní neplatnost velké privatizace.

Odvolací soud navíc porušil ust. § 10 odst. 3 zákona o velké privatizaci.

Podle názoru dovolatele odvolací soud neměl své rozhodnutí zakládat na pouhé hypotéze že k úpadku došlo a s majetkem nemohlo být nakládáno a tudíž konstatovat, co by se stalo, kdyby byl prohlášen konkurs, ale měl vycházet z faktického stavu věci. Tím byla neomezená možnost postupu v privatizaci podle zákona o velké privatizaci. Učiněná skutková zjištění neposkytují oporu pro opačnou úvahu odvolacího soudu.

Dovolatel dále namítá, že soudem aplikované ustanovení § 4a odst. 1 ZKV se vztahuje k právnické osobě v úpadku, tedy ke státnímu podniku. Avšak následky jednání či opomenutí tohoto podniku nelze vztahovat na dlouhou řadu subjektů, které postupovaly v dobré víře v platnost a zákonnost postupu státního podniku. Práva a oprávněné zájmy těchto subjektů by proto měly být právním řádem chráněny, ať již jde o český stát jako vlastníka majetku, o Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR jako zakladatele, o vládu České republiky jako orgán rozhodující o privatizaci a o F. n. m. ČR jako orgán provádějící privatizaci.

Dovolatel nepokládá za důvodné, aby Fond byl činěn odpovědným za jednání státního podniku, který není účastníkem řízení. Fond žádný úkon v rozporu s ust. § 39 obč. zák. neučinil a k podání návrhu na konkurs neměl oprávnění. Ostatně ani protiprávní jednání státního podniku nebylo v řízení prokázáno.

Dovolatel má za to, že žalobcovo tvrzení, že návrh na konkurs měl být podán již v roce 1998, je účelové, protože žalobce sám tak neučinil do dnešního dne. Smlouva o prodeji privatizovaného majetku č. 246/98 nevylučovala zápornou hodnotu převáděného majetku (čl. IV./2) a kupující bez výhrad podepsal prohlášení v čl. VIII./1 smlouvy, že byl seznámen se stavem majetku a že dluhy převezme a uhradí mimo kupní cenu. Z účetní hodnoty majetku při převzetí byla nabyvateli známa záporná hodnota.

Dovolatel dále uvádí, že příloha A ve spise prokazuje, že následné dluhy vznikaly špatným hospodařením žalobce. Ačkoli měl žalobce zaplatit k 31.10.1998 téměř 23 mil. Kč, nezaplatil nic a způsobil penále pro neplacení pojistného za období od 14.10. do 31.10.1998 ve výši téměř čtvrt milionu korun. K tomu přistupuje nevhodný koncepční záměr žalobce (příloha 01), který se projevil v dalším růstu zadluženosti (příloha Q1). Tvrzení žalobce o jeho nedostatečné informovanosti o stavu převáděného majetku vyvracejí skutečnosti, že žalobce byl personálně propojen se zpracovatelem konkurenčního privatizačního projektu, z něhož bylo po schválení privatizace vycházeno, dále samotný žalobce se přestěhoval do prostor ve zbytkovém státním podniku řadu měsíců před uzavřením smlouvy a konečně i v podepsané smlouvě žalobce výslovně prohlásil, že je se stavem převáděného majetku seznámen a také v zápise o předání majetku potvrdil převzetí dokladů k účetní závěrce a správnost této účetní závěrky.

Pokud žalobce poukazuje na územní plán stanovící stavební uzávěru, tuto námitku nelze podle názoru žalovaného proti němu uplatnit, protože Fond podle § 7 odst. 1 zákona o velké privatizaci za vypracování privatizačního projektu neodpovídá. Ani závazná osnova pro vypracování privatizačního projektu neukládá ani Fondu ani zakladateli povinnost zjišťovat v územním plánu záměry, vztahující se k privatizovanému majetku, jak plyne z vyhlášky č. [324/1991](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů. Pokud pak byl pozemek č. 2230/4 v k.ú. M. uvažován stavebním úřadem pro výstavbu průmyslového charakteru a je pokládán za historický majetek města, na majetek nemohou být uplatněny nároky třetích osob, které nejsou rozhodnutím o privatizaci řešeny.

Dovolatel žádá o odložení vykonatelnosti napadeného rozhodnutí podle § 243 o. s. ř. Navrhuje, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Podle bodu 17., hlavy I., části dvanácté zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1.1.2001). Jak vyplývá z odůvodnění i poučení v napadeném rozsudku postupoval odvolací soud podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1.1.2001. Podle téhož znění proto postupoval i dovolací soud.

Nejvyšší soud jako soud dovolací, po zjištění, že podané dovolání splňuje zákonem stanovené náležitosti (ust. § 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 a 2 o. s. ř.), konstatoval, že dovolání je přípustné podle ust. § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř., poněvadž odvolací soud změnil svým rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně, ve věci samé.

Dovolatel uplatňuje dva dovolací důvody, a i když se nesprávně odvolává na znění občanského soudního řádu po novele, provedené zákonem č. [30/2000](#) Sb., (s účinností od 1.1.2001), jde obsahově o důvody, které byly před cit. novelou zakotveny v ust. § 241 odst. 3 písm. c) a písm. d) o. s. ř.

Jako první důvod uplatňuje dovolatel, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování (ust. § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř. v rozhodném znění).

Za skutkové zjištění, které nemá oporu v provedení dokazování, je třeba ve smyslu cit. ustanovení rozumět výsledek hodnocení důkazů soudem, který neodpovídá postupu vyplývajícímu z ust. § 132 o. s. ř., protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nebo přednesů účastníků nevyplynuly ani jinak nevyšly za řízení najevo, dále protože soud pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, nebo protože v hodnocení důkazů, popř. poznatků, které vplynuly z přednesů účastníků nebo které vyšly najevo jinak, z hlediska závažnosti, zákonnosti, pravdivosti, event. věrohodnosti, je logický rozpor, nebo jestliže výsledek hodnocení důkazů odporuje ustanovením § 133 až 135 o. s. ř. Tento dovolací důvod předpokládá, že skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části.

Dovolacím důvodem podle ust. § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř. lze napadnout výsledek činnosti soudu při hodnocení důkazů, na jehož nesprávnost lze usuzovat – jak vyplývá ze zásady volného hodnocení důkazů – jen ze způsobu, jak k němu soud dospěl. Nelze-li soudu v tomto směru vytknout žádné pochybení, není možné ani polemizovat, s jeho skutkovými závěry (např. namítat, že soud měl uvěřit jinému svědkovi, že některý důkaz není vlastně pro skutkové zjištění důležitý apod.). Znamená to, že hodnocení důkazů a tedy ani skutkové zjištění jako jeho výsledek, z jiných než výše uvedených důvodů nelze dovoláním úspěšně napadnout.

V daném případě ani dovolatel konkrétně netvrdí, které skutečnosti či důkazy odvolací soud pominul anebo jaký logický rozpor se v jeho hodnocení důkazů a posudků projevuje. Dovolatel neuvádí žádné konkrétní okolnosti nasvědčující tomu, že by skutková zjištění soudů prvního stupně a druhého stupně neměla oporu v provedených důkazech.

Druhým dovolacím důvodem, který dovolatel uplatňuje, je nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem (ust. § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř.). Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval

V posuzovaném případě odvolací soud aplikoval ust. § 4a ZKV ve znění zákona č. [12/1998](#) Sb.

V odstavci 1 cit. ustanovení se určuje, že pokud je právnická osoba nebo fyzická osoba – podnikatel v úpadku (§1), je povinna bez zbytečného odkladu podat návrh na prohlášení konkursu. Podle odstavce 2 povinnost podle odstavce 1 mají i osoby, které jsou oprávněny podat jménem dlužníka návrh na zahájení soudního řízení, s výjimkou nuceného správce podle zvláštních předpisů, a likvidátor právnické osoby, pokud právnická osoba v likvidaci je předložena. Podle odstavce 3 pak pokud osoby uvedené v odstavci 2 nesplní svou povinnost podat návrh na prohlášení konkursu nebo nesplní-li tuto povinnost alespoň některá z nich, odpovídají věřitelům společně a nerozdílně za škodu, která tím věřitelům vznikne.

Dovolací soud dovozuje, že okruh subjektů povinnosti podle cit. ustanovení nelze rozšiřovat nad rámec tohoto zákonného ustanovení, natož pak třetím osobám připínat takové právní důsledky, které cit. ustanovení ani nezakládá (tj. absolutní neplatnost právního úkonu, uzavřeného třetími osobami).

I kdyby byly v daném případě v rozhodné době (tj. v době uzavření smlouvy o převodu privatizovaného majetku z 1.7.1998 č. 246/98, jakož i rozhodnutí zakladatele z 12.6.1998) splněny podmínky ZKV pro prohlášení konkursu na privatizovaný státní podnik, nelze přičítat jakékoli právní důsledky s tím spojené ani zakladateli státního podniku ani žalovanému F. n. m. jako prodávajícímu, ani nabyvateli privatizovaného majetku. Uvedená skutečnost tudíž nemohla mít na právní úkony a právní akty (rozhodnutí) třetích osob žádný vliv, ať se jedná o rozhodnutí zakladatele o vynětí privatizovaného majetku anebo o smlouvu o prodeji privatizovaného majetku (ust. § 11, § 14 odst. 1 zákona o velké privatizaci).

K námitce dovolatele, že odvolací soud porušil ustanovení § 10 odst. 3 zákona o velké privatizaci, dovolací soud podotýká, že rozhodnutí soudu o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není (ust. § 80 písm. c) o. s. ř.) není soudním přezkoumáním rozhodnutí o privatizaci ve smyslu výše cit. ustanovení. Určovací rozhodnutím soudu se obsah právního vztahu (práva) sám o sobě nemění, pouze se deklaruje jeho existence či neexistence, přičemž tento právní vztah (právo) není rozhodnutím o privatizaci založen, nýbrž se z něj pouze odvozuje (smlouva o převodu resp. prodeji privatizovaného majetku mezi F. n. m. a nabyvatelem je na rozdíl od rozhodnutí o privatizaci (soukromé) právním úkonem).

Ostatní námitky dovolatele jsou z hlediska rozhodnutí ve věci irelevantní a nebylo zapotřebí se jimi zabývat.

Z výše uvedeného důvodu nesprávného právního posouzení věci (ust. § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř.) dovolací soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil ve věci samé i v souvisejících výrocích o nákladech řízení a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1 věta za středníkem a odstavec 2 věta první cit. ustanovení o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)